

آداب

به همراه

فضیلت و احکام روزه شش روز شوال

www.Bidary.net

از انس رضی الله عنه روایت است که گفت: هنگامی که پیامبر صلی الله علیه وسلم به مدینه آمد مردم دو روز را داشتند که به بازی و سرگرمی مشغول می شدند و جشن می گرفتند. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «خداوند بجای آنها دو روز بهتری برای شما قرار داده است. روز عید فطر و روز عید قربان». [رواه النسائی وابن حبان- صحیح]

■ آداب و سنن عید

از سعید ابن مسیب رضی الله عنه روایت است که گفت: سنت عید فطر سه چیز است:

پیاپیاده رفتن به مصلی (محل برگزاری نماز) - خوردن خرما قبل از خروج به نماز عید - رعایت نظافت، استعمال بوی خوش و مسواک زدن چنانکه در روز جمعه تأکید شده است.

از ابن عباس رضی الله عنه روایت است که پیامبر صلی الله علیه وسلم در یکی از جمعه ها فرمودند: خداوند این روز را برای مسلمانان عید قرار پس کسی که به نماز جمعه آمد، غسل بزند، و اگر بوی خوش دارد استفاده کند و مسواک بزند. [رواه ابن ماجه / صحیح ۱۰۹۸]

صدقه دادن. [مسلم ۸۸۹]

ذبح در روز عید قربان پیامبر صلی الله علیه وسلم در روز عید قربان پس از خطبه روز، قربانی می کرد. [بخاری ۹۸۵]

بجا آوردن صلوة رحم (روابط خویشاوندی) [بخاری ۵۹۸۴]

پیامبر در روز عید فطر، صبح زود قبل از خوردن چیزی، چند دانه خرما به تعداد فرد (وتر) می خورد. [بخاری ۹۵۳]

ولی در عید قربان چیزی نمی خورد و بعد از نماز از گوشت قربانی خود می خورد. [ترمذی ۱۴۲/۲]

رسول الله صلی الله علیه وسلم در راه رفتن به مسجد در روز عید تکبیر می گفت. [المحاملی/ صحیح ۱۴۲/۲]

و اصحابش همچون ابن عمر رضی الله عنه ابی امامه رضی الله عنه صدای خود را در این تکبیر بالا می آوردند. [البیهقی/ صحیح ۲۷۶/۳]

تکبیر عید فطر از غروب خورشید آخرین روز رمضان با تکمیل (۳۰ روز یا رؤیت هلال ماه شوال) و به نص آیه (و لتكملوا العدة و لتكبروا الله علي ما هداكم) شروع می شود و رسول الله صلی الله علیه وسلم آخرین وقت آن را پایان نماز عید مشخص کردند طبق حدیثی که از رسول الله صلی الله علیه وسلم نقل شده است. [المحاملی/ صحیح ۲۴۱/۲]

■ الفاظ تکبیر

الله اكبر الله اكبر، لا اله الا الله، والله اكبر الله اكبر، والله الحمد [ابن شیبیه]

الله اكبر الله اكبر، لا اله الا الله، والله اكبر الله اكبر، والله الحمد (امام مالک و امام شافعی این لفظ را نیز جازز می دانند)

■ اهمیت نماز عید و تاکید به رفتن به نماز عید

از ام عطیه روایت است که گفت: رسول الله صلی الله علیه وسلم به ما فرمودند که دختران بکر (ازدواج نکرده) و زنان قاعده را به مصلی ببریم تا کار نیک و دعوت مسلمانان را مشاهده کنند و زنان قاعده از مصلی کناره می گرفتند [متفق علیه / بخاری / مسلم ۸۹]

حال وقتی پیامبر صلی الله علیه وسلم به زنان چنین توصیه می کند مطمئناً این اهمیت و تاکید پیامبر شامل حال مردان بیشتر می شود.

پیامبر صلی الله علیه وسلم پیاده به مصلی می رفت و بر می گشت. [ابن ماجه / حسن ۱۲۹۴]

برای مأمومین مستحب است که برای نماز عید زود به مصلی بروند اما برای امام سنت است دیرتر به مصلی بروند. [بخاری: ۹۵۶]

برای نماز عید سنت قبله و بعدیه وجود ندارد. ولی وقتی وارد مسجد شدیم می توانیم سنت تحیه مسجد بخوانیم.

■ نماز عید دو رکعت است که بصورت زیر خوانده می شود

پس از تکبیرة الإحرام دعای استفتاح (وجهت) را می خوانیم و سپس هفت تکبیر دیگر می گوئیم در رکعت دوم بعد از تکبیر انتقال (بالا آمدن از سجود) پنج تکبیر دیگر می گوئیم در هر رکعت پس از تکبیرات دعای تعوذ « أعوذ بالله » و سوره حمد می خوانیم. در بین تکبیرات حمد و ثنای خدا را می گوئیم و او را مورد مجد و تعریف قرار می دهیم (سبحان الله والحمد لله و لا إله إلا الله والله أكبر) و بر رسول الله صلوات می فرستیم.

[طبرانی / صحیح ۹۵۱۹]

■ تبریک و تهنیت گفتن به یکدیگر

اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم هنگامی که روز عید همدیگر را ملاقات می کردند به یکدیگر می گفتند: تقبل الله منا ومنکم (خداوند از ما و شما قبول بگرداند) [المحاملی حسن]

کسانی که به نماز عید همراه امام نرسند و همچنین زنانی که در خانه هستند می توانند آن را بجا آورند. [بخاری ۹۸۷]

■ برخی از منکرات که در عید انجام داده می شود و باید از آنها پرهیز کرد

* تکبیر و کوچک شمردن دیگران

* مصافحه و دست دادن به نامحرم

* تقلید مردان از زنان و برعکس در حرکات و لباس

* رفتن زنان با آرایش و زینت و بوی خوش به اماکن عمومی و ایجاد اختلاط

* اسراف و زیاده روی در تمام موارد خصوصاً در لباس و سفره عید

* عدم توجه به فقراء و نیازمندان

* عدم رعایت صلۀ رحم مخصوصاً نسبت به کسانی که به کمک و یاری نیاز دارند.

منبع: جزوه آداب عید نوشته شیخ موسی بازماندگان

توجه: رفتن به قبرستان در روز عید و قرار دادن آن به عنوان یکی از رسوم لازم در اعیاد هیچ دلیلی از قرآن و سنت ندارد و شایسته نیست به عنوان سنتی همیشگی قرار داده شود. همچنین این کار با شادی روز عید منافات دارد.

■ فضیلت و احکام روزه شش روز شوال:

روزه شش روز از شوال پس از ماه رمضان سنتی است مستحب که واجب نیست اما دارای فضیلتی بسیار عظیم است و آن این است که هر که آن را به جای آورد اجر یک سال کامل روزه فرض رمضان را به دست خواهد آورد.

رسول الله صلی الله علیه وآله و سلم می فرماید: «هرکه رمضان را روزه گیرد سپس پس از آن شش روز از شوال را روزه بگیرد، این به مانند روزه گرفتن همه دهر (همه سال) خواهد بود». [به روایت مسلم و ابوداؤد و نسائی و ابن ماجه]

خود رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم دلیل این اجر را چنین توضیح داده است:

«خداوند هر کار نیک را به اندازه ده برابر قرار داده است، پس یک ماه (یعنی ماه رمضان) به اندازه ده ماه و روزه شش روز [از شوال که ۶۰ روز به حساب خواهد آمد] کامل کننده یک سال خواهد بود» [به روایت نسائی و ابن ماجه و نگا: صحیح الترغیب ۴۲۱/۱]

زیرا شش روز نیز ده برابر شده و به اندازه دو ماه در کارنامه عمل انسان مسلمان نوشته خواهد شد و اینگونه اجر یک سال کامل روزه رمضان حاصل خواهد شد.

■ برخی از احکام و مسائل مربوط به روزه شش روز شوال:

۱- مستحب است این روزه ها را پس از روز عید فطر آغاز کنیم زیرا این از باب شتاب در کار نیک به حساب می آید اما می توان آغاز آن را به روزهای بعد نیز موکول کرد.

۲- می توان این شش روز را به طور جداگانه در تمام ماه شوال انجام داد و لازم نیست همه این روزه ها را پشت سر هم به جای آورد زیرا رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم اشاره ای به پشت سر هم بودن یا جدا بودن این روزه ها نکرده است.

۳- برای روزه شش روز شوال و هر روزه سنت مشخصی (یعنی روزه های خاص نه روزه نفل مطلق) لازم است نیت آن را از شب داشته باشیم زیرا رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم می فرماید: «هرکه شبانه و پیش از صبح نیت روزه را نکند روزه ندارد» [به روایت نسائی و تصحیح آلبانی]

۴- کامل کردن این شش روز لازم نیست اما هر که آن را کامل کند اجر کامل روزه فرض یک سال را به دست خواهد آورد. رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم می فرماید: «کسی که روزه مستحب گرفته است امیر خود است اگر خواست کامل می کند و اگر خواست افطار می کند» [نوی در المجموع (۶۰۳۹۵) اسناد آن را جید دانسته است]

۵- بهتر است کسی که قضای روزه رمضان بر گردن دارد اول آن را ادا کرده و پس از آن روزه شش روز شوال را به جای آورد زیرا ادای فرض مهمتر از سنت و مقدم بر آن است.

و در پایان پیشاپیش فرارسیدن عید سعید فطر را به شما برادران و خواهران ایمانی تبریک و تهنیت می گوئیم.